

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 3. Reijcitur multiplicitas formarum in viuentibus, & vera statuitur
sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

spiritualis, informat mediā informatione corporeā, & ita informat modo corporeo, & corpus constituit. Non placet solutio, quia multi censent modum vnionis subiectari in anima, & esse spiritualem, vel dari duplicem modum quemdam ex parte materie, & alterum ex parte animæ, & hunc esse spiritualem, & informationem animæ: quod si verum non sit, saltem non repugnat compositum ex materia & anima rationali vnitum mediā vnione spiritali, quod non spirituale, sed corporeum diceretur, etiam si informatio formæ spiritualis esset spiritalis.

11 Facilius respondeo, non omnia prædicata, quæ sunt in toto, formaliter participare ratione vtriusque partis, sed plurima ratione alterius tantum, etiam si de toto prædicentur: patet in prædicato intellectui; dicimus enim, homo est intellectuius, & potentia intelligendi tantum illi formaliter competit ratione animæ, licet totum denominet compositum. Eadem ratione prædicatum corporei de toto homine dicitur, & totus homo dicitur corporeus, etiam si ratione vnus tantum partis corporeitatis rationem participet, & non ratione alterius. Instant aduersarij. Homo est adequatè corporeus: ergo corporeitate adequatè; sed materia prima est entitas inadequata habens corporeitatem inadequatam identificatam secum: ergo homo habet distinctam corporeitatem à corporeitate materie. Retorqueo argumentum: quæcumque sit illa forma, quam aduersarij inueniunt, vt compositum corporeum constituat, est entitas inadequata: ergo illius corporeitas est inadequata: ergo non potest constituere compositum adequatè corporeum. Respondeo distinguendo antecedens: homo est adequatè corporeus, quoad denominationem, id est, totus homo adequatè sumptus, denominatur corporeus, concedo antecedens: est adequatè corporeus secundum totam entitatem adequatam, quæ secundum omne illud, quod formaliter dicit, sit corporeus, nego antecedens, quia homo formaliter dicit animā, quæ corporea non est: deinde nego consequentiam, quia corporeitate inadequata totum adequatè dicitur corporeum, vel distinguo maioris claritatis gratiā. Homo est corporeus corporeitate adequatā, hoc est, totā corporeitate, quam potest includere, concedo: Corporeitate, quæ in se sit entitas adequata nego. Eodem enim modo, quo dicitur rationalis rationalitate animæ, quæ est entitas inadequata, & est tota rationalitas, quæ denominatur totus homo adequatè rationalis, est corporeus corporeitate materie, quæ est entitas inadequata, & totum hominem denominat corporeum, etiam si ex duabus partibus essentialibus; quas includit vna tantum sit corporea, & spiritalis alia.

12 Dices, homo includit essentialiter materiam, & formā; hæc, quæ præcipua pars illius est, formaliter est spiritalis: illa, quæ est pars minus præcipua, materialis: informatio in probabili sententia spiritalis est, ac per nos non est alia ratio propter quam homo corporeus dici debeat: ergo potiori ratione totus homo debet denominari spiritalis ratione partis formalis principalioris, quam corporeus, ratione partis materialis minus principalis: cur enim materialis pars totum poterit denominare corporeum, quia ipsa est corporea, & pars formalis non poterit idem totum spirituale denominare, cum ipsa spiritalis sit, & quæ præcipue illud constituit? Respondeo materiam vnitam animæ spiritali communicare animæ saltem extrinsecè rationem corporis, quam in se habet, animam verò non communicare materie adhuc extrinsecè rationem spiritalis, & ita potest denominari corporea anima in toto, cum dicimus homo est corporeus, etiam si ipsa anima spiritalis sit, & materia non potest adhuc in toto spiritalis denominari, nec homo absolute spiritalis dici potest. Materiam communicare extrinsecè animæ rationem corporeitatis mediā vnione, probō, & explico. Ratio corporis dicit impenetrabilitatem cum alio corpore à se distincto, & ratio spiritus dicit penetrabilitatem cum alio quocumque corpore, & entitate eiusdem rationis cum ipsa, vt probabo latè Controuers. de anima, Puncto 5. sed materia eo ipso, quod vnitur animæ mediā vnione, illam constituit extrinsecè impenetrabilem cum alio corpore distincto ab illo, cui vnitur, quia anima Petri dum est vnita illius materie non potest penetrari cum ligno: ergo materia aliquo modo communicat rationem corporis, quam habet, animæ, quam impenetrabilem constituit cum alio corpore, & cum alia anima vnita alij materie. Ani-

ma verò etiam si materiæ vnitur, non illam constituit penetrabilem cum aliqua entitate, cum qua antea non posset penetrari, & ita neque extrinsecè illam penetrabilem constituit, neque illi rationem spiritalitatis communicat.

13 Vltimò arguit Henr. Animata dicuntur constare corpore, & animā, inanimata non dicuntur constare corpore, & formā: ergo in animatis datur aliqua forma corporeitatis efficiens materiam ab anima distincta, quæ non datur in inanimatis, quæ non dicuntur constare corpore non includente animam. Respondeo animata dici constare corpore, & animā, quia constant materiā organicā per temperamentum heterogeneum qualitatum, quæ materia, ita disposita dicitur corpus, ad distinctionem materie non organicæ: inanimata non dicuntur constare corpore & formā, idem enim sonat in viuentibus, constare corpore, & animā, ac constare materiā organicā & formā.

§. III.

Reijctur multiplicitas formarum in viuentibus, & vera statuitur sententia.

14 Eui operā potuimus destruere fundamenta omnia, quibus forma corporeitatis à suis patronis propugnabatur, sed neque hac indigebimus, vt nos expediamus à sententia, quæ secundum gradus diuersos viuentis distinctas formas constituerebat; nullum est enim neque leue argumentum, præter illud quod adducit Ocham quodlibeto 2. quæst. 10. petium ex diuersitate, & oppositione operationum quod nullius esse momenti clarè constabit. Accedunt rationes aliæ, quæ difficiliorem reddunt hanc formarum multiplicitem in animatis, quæ iam expendo.

15 In equo forma vegetatiua, non est realiter ratio aliqua communis, sed contracta ad certam & determinatam speciem; ergo contrahitur per differentiam specificam secum identificatam. Antecedens neque illario aliquā indiget confirmatione; procedit argumentum. Ratio specifica contrahens animam vegetatiuam equi, vel dicit rationem animæ sensitiuæ, vel clauditur intra rationem vegetatiuæ, sicuti ratio animæ vegetatiuæ, quæ est in arbore, si contrahitur per rationem animæ sensitiuæ, eadem forma vegetatiua realiter erit sensitiua, quia ratio, quæ contrahitur, & ratio contrahens realiter sunt idem. Si contrahitur intra rationem animæ vegetatiuæ: ergo sicuti materia arboris est sufficienter informata formā arboris, quæ tantum est vegetatiua, & cum illa constituit totum compositum adequatum, ita materia, quæ est sub forma equi, erit sufficienter informata per animam vegetatiuam, seu per formam, quæ est principium vegetandi; & cum illa totum adequatum constituit, ergo non poterit postea informari formā sensitiuā, vel si illa informetur, hæc supponet iam totum vegetatiuum simile arbori iam adequatè constitutum, & ita non poterit vnum per se constituere, quia forma quæ superuenit toti adequato non potest cum illo vnum per se, sed vnum per accidens constituere. Idem dico de forma rationali superuenienti composito sensitiuo. Rursus à posteriori probatur in homine idem principium indiuisibile concurrere ad operationes vegetandi, sentiendi, & ratiocinandi, & consequenter per eandem formam constitui vegetatiuum, sensitiuum, & rationale. Ex nimia attentione intellectiui animæ impeditur operatio sensitiua, & nutritiua: ergo hæ operationes proveniunt ab eodem principio, ergo ab eadem anima: patet consequentia. Ex eo quod hoc principium intentum sit in sua operatione exercenda, nullum habet impedimentum ad operandum principium aliud ab hoc distinctum: ergo quando virtus operatiua huius actionis impeditur alia actione, ambæ ab eadem virtute indiuisibili proveniunt.

16 Vltimò in homine non dari animam sensitiuam à rationali distinctam, ab inconuenienti Theologico probatur: quia, si in Christo fuit duplex anima sensitiua, & rationalis, dum rationalis amisit vnionem cum corpore in triduo mortis, sensitiua vel permansit vnita materie, vel fuit corrupta, vel simul fuit separata cum rationali: dicere permansisse vnitam materie, hæreticum est, quia sequeretur Christum non fuisse mortuum, siquidem illius corpus permansisset cum anima sensitiua: dicere fuisse corruptam, rursum

tutum non est, quia sequeretur in morte Christi Verbum reliquisse aliquam partem essentiali Christi, cui principaliter primo & perse fuerat unitum. Si dicatur permanisse separatam miraculum inaudum fingitur, scilicet materialis formam absque subiecto fuisse conferuatam, & in re gravissima absque fundamento contra sententiam Patrum, dicitur duas Christi animas in triduo esse separatas. Hanc multiplicitem animarum in Christo esse contra Patrum sententiam, & sensum Ecclesie constabit ex testimoniis quae iam subiicio. S. Augustinus lib. 83. quaestionum, inter contra Apollinarem ipsum asserentem Verbum assumpsisse animam sensitivam sine naturali dixisse re ipsa Verbum assumpsisse quandam buellam: ergo sensit animam sensitivam distinctam a rationali simul cum materia bellam constituit: ergo ex mente Augustini non potest anima rationalis cum alia sensitiva distincta bellam constituite, hominem constituit, quia ex bellam, & rationali anima non potest constitui totum simpliciter & perse: quod est homo. Vltimo constat hanc veritatem ex Synodo Constantinopolitana IV. can. 11. ubi sic scribitur: *Apparet quidam in tantum impietatis venisse, ut homines duas animas habere dogmatizent: talis igitur impietatis inmentores, & similia sapientes, cum vetus, & novum Testamentum, omnesque Patres unam animam rationalem hominem habere assererent, sancta & vniuersalis Synodus anathematizat.* Et in lib. de Ecclesiasticis dogmatibus, eadem veritas iam ut dogma Catholicum traditur, verbis adeo expressis, ut nullam possint pati interpretatione de duabus animis rationalibus, sic habentur cap. 5. *Neque duas animas esse dicimus in uno homine sicut Iacobus & alij Sanctorum scribunt: unam animalem, quo animetur corpus, & immixta sit sanguini, & alteram spirituales, quae rationem ministret, sed dicimus unam esse, eamque animam in homine, quae & corpus sua societate vivificet, & semetipsam sua ratione disponat.* Non aliis clarioribus verbis poterat singularitas animae in homine exprimi.

Obiicit Ocham: Caro concupiscit aduersum spiritum, & spiritus aduersum carnem: ergo est diuersa anima, quae elicit operationes carnis ab illa, quae elicit operationes spiritus. Si haec diuersitas operationum diuersa argueret principia, sufficeret diuersas potentias constituit radicatas in eadem anima, sine animarum multiplicitate. Nego has operationes diuersas arguere diuersa principia vitalia, & affirmo has diuersas concupiscentias oriri ab eadem anima. Concupiscentia carnis seu actus appetitus sensitivi, qui feruntur in obiecta delectabilia, quae ut plurimum sunt contra rectam rationem, nascuntur ab anima inclinata ad illum per sensationem externam, quae percipit obiectum delectabile, quod primo tetigit sensus externus, quo allicitur appetitus, & illi blanditur sensus internus, ut in illud obiectum feratur. Eademque anima praeventa cognitione spirituali, & auxiliis diuinae gratiae fertur appetitu rationali, in obiecta rationi conformia, quae ut plurimum sunt opposita illis, in quae ferebatur sensitivus appetitus ex vi sensationum, quae delectabilitatem obiecti proponebant. Insuper hos motus appetitus sensitivi, & rationalis provenire ab eodem principio probatur, quia si in obiecta diuersa ferantur, alter ab altero retardatur, si vero in obiecto consentiant, uterque sit facilis & promptus. Concludo ex his in compositis, quae de facto dantur, dari vnicam formam simplicem cum qua simul cum materia adequatè totum constituitur, & nullo probabili fundamento posse multiplicitem formarum substantialium inadequatarum in eodem assignari composito.

§. IV.

An possit dari compositum cui naturaliter duplex forma contingat.

18 **H**aeo semper in his quaestionibus, quae de possibili, & de potentia Dei absoluta procedunt, in quibus ut plurimum vix apparet principium aliquod ex quo possumus certam conclusionem deducere. Non disputo an possit materia duplicem recipere formam quamlibet ex se adequatam ad suum totum componendum, cum quibus duo tota adequata constituit, distincta: tamen inadequatè tantum, quia una est vtrique communis materia, sed an idem totum possit consistere duplici forma in-

Franc. de Cuiedo, Philosoph. Tom. 1.

adequatà, quarum quaelibet seorsim sumpta non possit totum adequatum constituit, vtrique tamen illud constituit per unionem ad eandem indiuisibilem materiam.

Possunt haec formae ordinatae ad constituendum idem compositum cum eadem materia constitui inuicem inter se connexae, ita ut una non possit saltem naturaliter separari ab alia, ita tamen, ut neutra supponat alteram prius informantem materiam, neque ab illa oriatur, sed vtrique simul materiam respiciant, absque villo prioritatis ordine inter vtriusque informationem. Haec mutua formarum connexio potest oriri ex eo, quod vtrique indiuisibiliter sit principium earundem operationum, ita ut neutra aliquid producat in composito sine alterius consortio, neque detur aliqua operatio, seu aliqua passio, quae indiuisibiliter non procedat ab vtriusque. Si hac ratione duplex haec inadequata forma constituitur, existimo absque vlla difficultate posse defendi, non enim repugnat dari duo principia inadequata earundem passionum, & operationum, neque potest excogitari ratio propter quam haec duo principia non possint esse partes formales compositi, quarum neutra possit dici forma adequata, quia nullam passionem adequatè producit, neque est principium adequatum alicuius operationis exercitae in composito.

Alio modo poterunt excogitari haec formae inter se connexae, & neutra supponens alteram priorem naturā, quaelibet tamen habens principium distinctarum operationum, quarum operationes productae ab vtriusque forma dicuntur operationes adequatae compositi constituti per vtramque formam, & operationes cuiuscumque formae seorsim sumptae inadequatae dicuntur respectu compositi. In his formis inadequatis sic constitutis primum mihi difficile est, ex quo capite possent inter se illam connexionem habere, siquidè illarum quaelibet posset esse principium suarum operationum absque villo alterius concursu, & neutra supponeret informationem alterius, neque altera indigeret ad aliquam operationem. Dices, formas has mutuo esse sibi condiciones comitantes ad existendum. Contra: haec formae non sunt extrema relatiua praedicamentalia, quorum vnum non potest esse sine alio, neque sunt sibi inuicem modi? ergo nullum est caput, ex quo talem mutuam dependentiam in se habeant. Secundò mihi difficile est his admissis formis, cur illarum quaelibet non possit dici forma adequata constituens compositum adequatum, inseparabile ab alio adequato composito, quod cum eadem materiā alia forma constitueret, cum enim quaelibet forma sit principium operationum distinctarum, operationes illae dici possent adequatae compositi constituti per illam formam, & aliae operationes oritae ab alia forma essent similiter operationes adequatae aliis compositi constituti per aliam formam. Neque ex eo quod eandem materiam respiciant inadequata dici debent, quia adequatio formarum non ex materia, sed ex ipsis formis desumenda est, neque repugnat duae formae adequatè respicientes eandem numero materiam, neque duo tota inadequatè distincta, quorum materia eadem esse debeat propter connexionem formarum. Quod si dicatur duo inter se non posse connecti, neque eandem exigere materiam, mihi facile persuadeo, quia difficile excogitatur talis connexio inter duas formas, quarum quaelibet est adequatum principium diuersarum operationum, ut supra expendebam, hac tamen admissa formarum connexione, facile connexio totorum percipitur, quae tantum datur ratione formarum, neque aliquid aliud importat totorum connexio praeter connexionem formarum in ordine ad eandem materiam.

Denique quis poterat has formas meditari cum subordinatione vnius ad aliam, ita ut vnius informatio supponeret alterius informationem? Hac ratione non potest vtrique esse forma substantialis. Ratio à priori est: forma substantialis debet esse actus primus subiecti, & id, à quo primo dimanant operationes: ergo forma illa, quae supponit alium actum primum in subiecto non potest esse substantialis: ergo si forma illa, quae supponitur ex parte subiecti prior altera sit substantialis, posterior adueniens non erit substantialis, neque primus actus, sed secundus, ac proinde accidentalis. Deinde forma substantialis, quae prior supponitur ex parte subiecti connexionem habet cum posteriori: ergo posterior oritur à priori, quam supponit: ergo prior est radix posterioris, & omnium operationum, quae ab vtriusque oriuntur, & non posterior, quae tantum se

O 3 habebit